Година I. София, 12 юлий 1909 год. Брой 15.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

ОРГАНЪ НА ДЕБЪРСКАТА ПРОСВѢТИТЕЛНА ДРУЖБА.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО.

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата:
За членове на дружбата и клоноветѣ й . . . . 4 лева.
За нечленове на дружбата . . . . . 5 лева.
За странство . . . . . 8 лева.

Урежда
Редакционенъ Комитетъ.

Всичко за вѣстника се изпраща до редакцията му
Площадь „Св Никола“ № 24, III стажъ.
Обявления се приематъ на износни условия.

Капитанъ Ст. Стаматовъ.

По проектиращето се ново училищно здание въ Дебъръ.

Съ цѣль да бждемъ полезни и ний счетохме за належаще да искажемъ мнѣнието си по проектиращето се ново училищно помѣщение въ г. Дебъръ. Въпросътъ е отъ гдлѣмо значение и не трѣбва да се бърза съ круто и бързо взимание рѣшения въ една или друга смисъль по него. Колонитѣ на в-къ „Дебърски гласъ", вѣрвамъ, да сж свободни за всѣкиго и Редакционния комитетъ, имайки винаги прѣдъ очи доброто на Дебърския край, нѣма да откаже обнародването на статии, които би разглеждали тоя толкова важенъ за дебранитѣ въпросъ,

Извѣстно е, че въ градътъ Дебъръ нѣма училищно помѣщение, което да удовлетворява макаръ малко отъ малко нуждитѣ на този пограничень и отдалеченъ на българския народъ край. Рѣшението на Епархиялния съвѣтъ да избере комисия, която да почне енергично работата по постройката на зданието, не може да не заслужава похвала, обаче, счи-

таме за нуждно да кажемъ, че въпроса не е достатъчно, щателно и сериозно разученъ. Така той ни се прѣдставлява намъ, понеже напослѣдъкъ ни падна случай да се занимаемъ съ него

Прѣди да се рѣши строенето на класно училище въ гр. Дебъръ, неминуемо, трѣбваше да се знае: *Училището, което ще се строи въ гр. Дебъръ, общинско ли ще бѫде или окржжно?*

Ако училището бѫде общинско, то писването по него има другъ, по-тѣсенъ характеръ.

Въ такъвъ случай на дебърската община трѣба да легне главно, даже изключително, тежината. Другъ е въпросътъ, ако училището е окржжно, защото цѣлътя която окржга ще гони съ него ще бѫде съвсѣмъ друга, по-широка. Ний, обаче считаме, че училището е *окржжно.* Това заключение вадимъ отъ досегашната дѣйность на Епархиалния съвѣтъ и избраната несмѣняема (?) комисия. Ако училището бѣше общинско, то нѣмаше защо да взима участие въ рѣшението на този въпросъ Епархиалния съвѣтъ, а училищното настоятелство на дебърската община и самата община. Защото работата на Епархиалния съвѣтъ е, да се занимава съ нуждитѣ на Епархията и трѣбва да се състои той отъ по единъ избранъ членъ

отъ всѣки районъ на цѣлата Епархия, инакъ, неговитѣ рѣшения сж невалидни, освѣнъ за града.

И друго едно обстоятелство ни кара да вѣрваме, че училището ще бжде окржжно — рѣшението да се строи класно училище. За да се задоволятъ горѣ-долу нуждитѣ на окржга, ний считаме това рѣшение за правилно, т. е. училището трѣбва да бжде класно. Наредъ съ рѣшението, щото училището да бжде класно изпжква въпроса: колко класа трѣбва да има дебърското училище? Ако то остане съ сжщитѣ класове, каквито за сега има, то нуждитѣ на окржга не се удовлетворяватъ, защото училища съ II и III класъ има въ нѣколко по-голѣми села, като Галичникъ и Лазарополе. Дебърското класно училище трѣбва да удовлетворява двѣ важни трѣбвания: а) да удовлетворява въ по-силна степень нуждитѣ на окржга и б) нуждитѣ на нацията.

Нуждитѣ на окржга диктуватъ, щото дебърското училище да бжде съ по-вече класа, да има по-друга наредба и да бжде съ пансионъ, кждѣто всѣки дебранинъ да има възможность съ по-малки разходи, прѣдъ видъ бѣдностьта на окржга, да образова своето дѣте. Вѣрно е, че Дебърския край стои много назадъ въ образователно отношение, а сегашниятъ вѣкъ изисква, щото наредъ съ другитѣ центрове да вървимъ и ние и да не оставаме много назадъ.

Въ национално отношение класното дебърско училище трѣбва да бжде една *твърдина*, издигната въ най-западната граница на българския народъ, която да е въ състояние да устои срѣщу атакитѣ на разнитѣ пропаганди. Дебранинътъ си е българинъ и каквато и да е външна пропаганда, била тя гръцка или сръбска, не е въ състояние да разколебае въ него народното чувство, тъй чисто запазено, както никждѣ, прѣзъ пет-вековното ни политическо и духовно робство. Но все пакъ, за да се устои срѣщу безчестнитѣ и диви срѣдства на сърбската шовинистична пропаганда, за да се запази населението отъ корупцията, сѣяна отъ тая пропаганда, нашъ дългъ е да прѣдпазимъ това население отъ тѣзи язви. А това ще направимъ главно чрѣзъ просвѣтата.

И съсѣдството на Дебърския край съ арнаутлука е едно нещастие, срѣщу което отрано трѣбва да се вематъ мѣрки. Арнаутското население се размножава бърже, а бѣдната Албаняя не е въ състояние да го храни.

Поради това и по други важни причини, то съ силенъ устремъ навлиза въ вжтрѣшностьта на Македония. Само ако ний стоимъ въ образователно отношение високо, можемъ да отстранимъ опасностьта и отъ тая страна.

Излиза, че въ града Дебъръ е нужно, е належаще, да се построи едно класно окржжно училище. Като е тъй, то необходимо е да се построи едно съотвѣтствуващо здание. *А за таково съотвѣтствуващо здание се изисква подходяще мѣсто, и съотвѣтствующъ планъ*, направенъ отъ архитектъ, а не черковни дворове и гробища. Казватъ, че откупуването на ново мѣсто щѣло да струва много пари. Да, вѣрно е това. За да се направи нѣщо хубаво и солидно, трѣбатъ повечко пари. Народа ще ги даде. Епархиалниятъ съвѣтъ трѣбаше да вземе това прѣдъ видъ и да види, каква сума ще бжде необходима за постройката на такова училище, а не да се занимава съ разпрѣдѣлението на манастирски дългове, избарането на *несмѣняеми* комисии и т. н.

Ако се почне постройката на окржжното дебърско училище *на съотвѣтствуващо мѣсто* и *при добъръ планъ*, то ний още сега съ положителность можемъ да кажемъ, че суми ще се събератъ. Всички емигрирали дебрани въ България ще дадатъ своята лепта, щомъ се отнася въпроса за повдигане образованието въ Дебърския край. Ако се сжди отъ досегашната дѣйность на настоятел-

ството на Дебърската дружба по въпроса за дебърското класно училище, ще се види, че то е взело въпроса много присърдце и всячески се старае да се направи възможното. Вижда се при това, че между членоветѣ ѝ владѣе общо съгласие; това е повече отъ похвално.

Изглежда, че въ Дебъръ партизанскитѣ страсти сѫ тъй голѣми, че едва ли ще могатъ да се съгласятъ рѣшенията на Епархиалния съвѣтъ и строителната комисия тамъ съ рѣшенията на дружбата и дебранитѣ тука. Ако това е така, ний нѣма освѣнъ да съжаляваме. По всичко изглежда, че тамъ има лица заслѣпени отъ своето честолюбие и прѣдадени на услугитѣ на вънкашни люде, които не могатъ да милѣятъ никога за доброто на дебърския край, та спъватъ добрия ходъ на работитѣ. Инакъ не може да се обяснятъ причинитѣ, по които да неискашъ да получавашъ в. „Дебърски гласъ“; а да бѫдешъ съчувственикъ и партизанинъ на единъ корумпиранъ злокачественъ софийски вѣстникъ и да се стараешъ за разпространяването му между чистото и непокварено дебърско население. Потомството на такива злѣ отплаща.